

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimbi nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati ne evropske dežele za vse leto 25 K., za poi leta 13 K., za četrt leta 6 K. 50 h., za jeden mesec 3 K. 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K., za poi leta 11 K., za četrt leta 5 K. 50 h., za jeden mesec 1 K. 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuge dežele toliko več, kolikor znača poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 12 h., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h. Če se dvakrat, in po 8 h., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvoč frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljenštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12. Govoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vogove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Uspeh obstrukcije.

Odkar so klerikalci razbili deželnih zborov, tretijo v vsaki številki svojega ne-snažnega »Slovenca«, da to ne more imeti nobenih gospodarskih posledic, da je vse-jedno, če je deželni zbor kaj dovolil ali če ni ničesar dovolil, češ, deželni odbor mora dovoljevati vse redne podpore. Povspeli so se celo tako daleč, da so trdili: ako deželni odbor ne dovoli vseh rednih podpor, zlorabi svojo oblast!

Pokazali smo že pred več časom, kakšna je pravna stran te zadeve. Navedli smo doslovno tiste zakonske določbe, ki se nanašajo na dovoljevanje deželnih podpor, tako da se je lahko vsakdo prepričal, kakšen je dejanski položaj. »Slovenec« niti poskusil ni, dokazati, da je to neresnično, kar smo mi trdili na podlagi zakona, nego je le svojo trolbil naprej: deželni odbor mora podpore deliti, četudi mu deželni zbor ni dal potrebnih kreditov.

Kako neumno je bilo to klerikalno zatrjevanje, to se je pokazalo sedaj, ko je dobilo ministrstvo priliko, izreči svoje mnenje. Že v soboto smo poročali, kako je ministrstvo, nota bene klerikalno poljedelsko ministrstvo, odgovorilo deželnemu odboru zastran državnega prispevka za uravnavo Mirne. Ta ministrski odgovor je principalna izjava ter kaže prav živo prokletstvo klerikalne obstrukcije.

Ministrstvo je odgovorilo deželnemu odboru, da ne izplača državnega prispevka za uravnavo Mirne, aki ni prej deželni zbor dovolil deželnega prispevka. Ministrstvo ne izplača državnega prispevka, tudi če bi hotel deželni odbor na svojo odgovornost izplačati deželni prispevki, ker stoji na zakonitem stališču, da deželni odbor nima te pravice.

Ta izjava je usodnega pomena. Vsa melioracijska dela se namreč plačujejo iz sredstev, kijih zlože država, dežela ter interesentje. Za vse vodovode, za

vse vodnjake, za vse uravnave voda, hudoornikov itd. itd. prispeva država jako znatne svote, navadno skoro polovico, a vsa ta dela se morajo ustanoviti, ker država ne izplača svojih prispevkov, če ni deželni zbor dovolil deželnih prispevkov.

Vsakdo mora uvideti, da je ta ministrska izjava prava katastrofa za celo deželo, da so vsled tega vladnega stališča gospodarske posledice klerikalne obstrukcije za deželo še veliko strašnejše, kakor se je doslej mislilo.

Ker je ministrstvo sporočilo deželnemu odboru, da je pripravljeno sklicati deželni zbor meseca septembra, ako prevzame deželni odbor jamstvo, da bo mogel deželni zbor mirno zborovati, se je deželni odbor obrnil do vseh treh deželnozborskih klubov, naj se v tem oziru izrečejo. Razume se samo po sebi, da so napredni poslanci in veleposnemtniki za sklicanje deželnega zbora. Kaj so odgovorili klerikalci, ne vemo. V slobotnem »Slovencu« čitamo, da žele klerikalci, naj se sklice deželni zbor zaradi uravnave Mirne in nekaterih drugih neobhodnih potreb ad hoc, a na dnevni red naj se postavijo samo te zadeve — to so tiste zadeve, ki koristi klerikalcem in naj obvarujejo klerikalne poslance pred nevoljo njihovih volilcev. »Slovenec« predstavlja to tako, kakor bi klerikalci iz lastnega nagiba želeli sklicanje deželnega zbora. To je navadna »farbarija« volilcev. Klerikalci »žele« sklicanje deželnega zbora vsled razpisa poljedelskega ministrstva in ker jih je strah volilcev.

Kaka bo odločitev — ne vemo. Stališče, da sme deželni odbor rešiti samo to, kar je klerikalcem po volji, drugač pa ničesar, je vsekakor absurdno, četudi svedoči, da je klerikalcem začela teči voda v grlo in da jih obhaja groza zaradi posledic njihove hudo delske obstrukcije.

Preprečajo ravne črte čistih in gladkih jarkov, po katerih se odteka vlaga. Iz vlaka ima tako človek vtisk, da se obdelujejo polja vestno in razumno ter da vrlada povsod najlepši red. In vendar je bilo videti le malo poljedelcev. Ta in oni pa se je sklonil od dela, se smehlja ozrl na jaderno brzeči vlak ter zamahnil s širokookrajnim slamnikom v pozdrav potnikom, stoječim ob oknih. In zagorele Italijanke so kazale svoje bele zobe, zamigale raho z rokami, otroci pa so priekali k progi in nam metalni poljubce. Prijazno ljudstvo!

Vozili smo mimo Vicence, Verone in Peschiera brez prestanka.

Tam v daljavi pa se je zasvetila brezkončna azurnovišnjeva jezerska ravan, obdajana z golimi, ostrorobimi gorami: Lago di Garda, največje jezero gorneitalsko.

Ustavili smo se v Desenzanu, majhni, jedva 4500 oseb broječi luki tik jezera. Na kolodvoru imajo čakalnice prese-netljiva napisa »Warte Saalen« in »Warten Saal«, a nemški vendarle ne razume nihče.

Tikoma pristana leži na najlepšem prostoru Caffè-Ristorante al Lido s kopališčem in malim vrtom. Umazana in znikarna je ta restavracija, a njene cene so prvih hotelov. Zato pa je razgled tem veličastnejši.

Nedeljski počitek o trgovinskem obrtu.

(Dopis iz trgovskih krogov.)

Popolna odprava nedeljskega dela je sedaj na Avstrijskem neizvedljiv.

Liberška zbornica. (Glej Narodno-gospodarski Vestnik II. let. št. 5.)

Pred 14 dnevi se je po Ljubljani raznesel glas, da bodo morale vse prodajalne v mestu ob nedeljah zaprete biti. Kdor pozna ljubljansko trgovino, je pač z glavo zmajal, češ, da tega pri naših razmerah pač ni mogoče izvesti, ali če je mogoče, bo to le v škodo trgovini in mestu samemu v njegovem razvitu.

Mesto ljubljansko ima jako razvito okolico. V okolici stanuje na stotine pridnih raznovrstnih obrtnikov, mojstrov in delavcev itd. Ti ljudje imajo čas ali si ga vzamejo skoraj izključno samo ob nedeljah in praznikih dopoludne za nakup blaga in raznovrstne surovine.

Merodajni faktorji naj si ogledajo dopoludne, kako dohajajo ljudje od vseh krajev v mesto. Kako živo je po Glavnem in po Starem trgu ter po drugih važnih ulicah. Saj je v nekaterih trgovinah v Prešernovih ulicah in Starem trgu ob sobotah in nedeljah glavni promet. Od vzemite jim nedelje, pa jim v zame te obstane.

Kakšne nasledke bode imela nova uredba nedeljskega počitka, si je lahko misliti: Trgovci v okolici bodo čimdalje več takega blaga nabavili, katerega dobe konsumenti sedaj le v mestu in kmalo pogine vsaj mala trgovina v Ljubljani. Takega mnenja je tudi ena največjih trgovskih korporacij, kamora v Libercu.

Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko se tako čudno glasi, kakor bi bil ta nedeljski počitek skovan v šenklaškem farovžu. Po deželi se mora trgovec ravnati po službi božji, po jutranji in dopoludanski maši ter po popoludanskem nauku. (Konsumom se seveda ne bo treba po tem ravnati.)

Tam pa, kjer so shodi in božja pot, na primer na Dobrovi, v Šiški, na Brezju itd., tam se pa ni treba nič ozirati na službo božjo, tam nič ne trpi pobožnost, če se pred cerkvijo delajo kupčije, kajti na božjih potih in shodih se prodaja po največ blaga, katerega zalaga klerikalna stranka, to je katoliško tiškovno društvo, rekte kramarija. Prodajajo se sv. podobice, molitveniki, molki i. t. d. in tako pride zopet denar v tiste roke, ki dela vse v čast božjo!

Ako človek prečita določila v nedeljskem počitku, pride nehoté do suma, da je bržkone deželna vlada s temi določili, dala klerikalcem nekako koncesijo in njih podjetjem, katoliškim kramarijam in konsumom ter nagrado za obstrukcijo, ki so jo delali v deželnem zboru, da bodo še bolje liberalnega trgovca vničevali.

O določilih, ki jih je izdala c. kr. deželna vlada, se da veliko govoriti, a v to menim, da je v prvi vrsti poklicano trgovsko in obrtniško društvo za Kranjsko. Omenjeno društvo naj bi sklical velik shod vseh ljubljanskih trgovcev brez razlike vere in spola, da se izrazi o nedeljskem počitku.

Trgovskemu in obrtniškemu društvu si pridobi resnično zaslugo, ako pripomore, da izve c. kr. deželna vlada željo ljubljanskih trgovcev. Saj je je gotovo ležče na tem, da zadovolji, v kolikor je v njeni moči, vse sloje in da ne dela z davki obremenjenemu stanu velike škode. V imenu več trgovcev — n.

V Ljubljani, 25. avgusta.

K položaju.

»Slav. Correspondenz« je prinesla dopis člena konservativnega veleposestništva. »Krivica, ki se je zgodila Čehom« — piše ta politik — »se mora poravnati. Kako se to zgodi, ni naša stvar. Dokler se to ne zgodi, je nemožno urediti razmere v državnem zboru. Sicer zbornica zopet ne bo delala ničesar. Zato hočemo, da se očisti položaj pred parlamentom,

LISTEK.

Po Gorenji Italiji.

Spomini s poto.

(Dalje.)

2. Milan.

Vožnja po Gorenji Italiji je ves čas nepopisno prijetna in zanimiva. Na desni in levi se razprostirajo plodna polja, travniki, holmi za holmi, vmes pa dražestno ležeča mesteca, romantične vasice ter gradidi in vile. Visoko po grebenih holmov so razpoložene večnadstropne, arhitektonsko luksuriozno opremljene stavbe, po rebrih hribov in pobočjih brdov so kakor lastovičja gnezda nalepljena razsežna letovišča in sredi njih strme proti nebu smeli stolpi z nizkimi, skoraj s ploskvimi strehami. In ako rabiš kukalo, vidiš skozi visoke ozke line celo zvonove. Rude strehe iz krive opeke se svetijo tu in tam iz bujnih gajev, lepi mostovi se spezenjajo preko širokih strug brzotekodi potokov in gladke bele ceste se vijejo ob košatih drevoredih. In kamorkoli se ozreš, vidiš dolge ravne vrste nizkih vinskih trter aleje murb. Vsako zemljišče meji na dveh straneh prema vrsta visokih dreves, ki vrše tako najnatančnejše nalogo naših kamenitih mejnikov. Vlažna zemljišča

preprečajo ravne črte čistih in gladkih jarkov, po katerih se odteka vlaga. Iz vlaka ima tako človek vtisk, da se obdelujejo polja vestno in razumno ter da vrlada povsod najlepši red. In vendar je bilo videti le malo poljedelcev. Ta in oni pa se je sklonil od dela, se smehlja ozrl na jaderno brzeči vlak ter zamahnil s širokookrajnim slamnikom v pozdrav potnikom, stoječim ob oknih. In zagorele Italijanke so kazale svoje bele zobe, zamigale raho z rokami, otroci pa so priekali k progi in nam metalni poljubce. Prijazno ljudstvo!

Vozili smo mimo Vicence, Verone in Peschiera brez prestanka.

Tam v daljavi pa se je zasvetila brezkončna azurnovišnjeva jezerska ravan, obdajana z golimi, ostrorobimi gorami: Lago di Garda, največje jezero gorneitalsko.

Ustavili smo se v Desenzanu, majhni, jedva 4500 oseb broječi luki tik jezera. Na kolodvoru imajo čakalnice prese-netljiva napisa »Warte Saalen« in »Warten Saal«, a nemški vendarle ne razume nihče.

Tikoma pristana leži na najlepšem prostoru Caffè-Ristorante al Lido s kopališčem in malim vrtom. Umazana in znikarna je ta restavracija, a njene cene so prvih hotelov. Zato pa je razgled tem veličastnejši.

Po ogromni gladini jezera se majajo hropeci moderni parniki in kakor orohove lupine skačejo čolni, zibani po nemirni vodi. Kakor razburjeno morje se zaganja valovje v obalne hiše ter se razbija hrupno v bele pene. In robovi strmih gor se svetijo v solnčni luči sivomodro, zelenkasto-crno, belo in rudeče. Tam v daljavi pa blestijo cerkev in hiše riverskega obrežja.

Velikansko je to sinjeplavo jezero in med najkrasnejšimi v Evropi. Blesk vode in raznobojni odsev Apenin povzročata, da se zdi človeku tod vse nenavadno svetlo in jasno, da se za razloča oko v najskrajnejo daljo. Solnce pripeka, a vendar ni posebne vročine, saj prihaja z jezera prijeten hlad.

Desenzano ima vse pogoje najprijetnejšega letovišča. Prekrasno jezero z zmerno toplo vodo, divno okolico, na vse strani najlepšo panoramo, ne daleč, jedva dve uri s parnikom odtod, tirolsko Rivo ter Arco. Vendar ne storē konservativni Desenzanci ničesar za udobnost tujcev, ki se zato kraju izogibljejo. Ozke in umazane ulice, umazane hiše in umazani restavrant... take razmere prometu tujcev seveda niso ugodne.

Zato pa smo se vendarle radi poslovili od čarobnega razgleda ter bili proti prvemu mraku že v Milianu. Takoj na velikanskem kolodvoru je opaziti, da smo

v modernem velikem mestu. Pred poslopjem je čakalo nebroj hotelskih vozov, cela vojska fakinov (postreščkov) in dolga vrsta zasebnih kočij in fijakarjev. Razen tega vozovi električne železnice. Fijakarji imajo brez izjeme vse črne ali bele cilindre ter temnovišnjeve, rudeče obrobljene uniforme.

Vozili smo se po širokih ulicah z visokimi, bogato fasadiranimi poslopiji in z bujnim, hrupnim prometom vozov in občinstva. Po trotoarjih se kar gnete ljudi. Bogastvo in luksus povsod.

Saj pa je Milan s svojimi 468.600 prebivalci za Napoljem najbolj udobjnejše in najbogatejše italijansko tovarniško mesto. 900 tovaren in 10.500 prodajaljen je tu; nad 200 trgovin se bavi le s svilo. Industrija svile, volne, bombaža, rokavic, vozov, strojev, in umetnega pohištva cvete. Izvažajo se v velikanskih masah sir, surovo maslo, jajca in perutnina. Troje kanalov veže Milan s Tassinom in Padom in z jezerom Como. Do Monze, kraljevskoga letovišča, kjer je bil ustreljen kralj Humbert, vozi električna dvonadstropna železnica. Le eno uro vožnje je do tja in le eno uro do jezer Como in Lecco. Zato pa je naval tujcev tudi v vroči dobi v Milianu vedno velik in hôtele so neprestano polni. Saj življenje ni drag.

(Dalje prih.)

ne pa šele v parlamentu. Ne le Koerber in mi, nego tudi oni, ki so nad nami, misljijo, da treba pred sestankom državnega zbora storiti vse, da se zagotové gospodarske predloge, ne da bi se bilo treba bati obstrukcije. Zato stopi vlada že začetkom septembra v zvezo s strankami ter poskusi ustvariti modus vivendi. Povedala bo strankam, da se morajo z Ogrsko in z inozemstvom dogovorjene predloge na vsak način uresničiti in dognati, kajti druga eventualnost ne bo § 14., nego bo treba poseči globočje. Ako se arrangement ne posreči, je nadaljnji obstoj te vlade in tega parlamenta izključen. — Gre se torej za življenje in smrt Koerberjevega kabineta in sedanjega državnega zbora. Schönerer pa je izdal na nemške volilce odprto pismo, v katerem pravi, da se hoče dovoliti »nenasitnim« Čehom notranji uradni jezik, da se dobi za nadgdbo v parlamentu večina. S tem se opravičena zahteva Vsenemcov — pravi Schönerer — da se mora zagotoviti nemški državni jezik, že naprej odbija. Nemški naprednjaki tajèe to nevarnost za nemščino, ki izgubi svojo veljavno polagoma tudi v drugih deželah. Nemci sami torej ustvarjajo stopnice, po katerih se slovanstvo popne do gospodstva. Ne dovolite, da bi nemški poslanci izpolnili narodne težnje Čehov! Naša edina dolžnost je, da neizprosno zahtevamo nemški državni jezik, da brezobzirno pobijamo težnje Čehov ter stremljenje nemških strank v takozvani »Gemeinbürgschaft«, da se prizna češki notranji uradni jezik! — Torej so tudi Nemci nesložni med seboj in so nekateri za to, da se dovoli Čehom notranji uradni jezik. Položaj je sila zmeden in vsestransko opasan.

Poštne razmere v Crnigori.

Kakor znano, je pretrgala pred nekaj leti avstro-ogrška pošta promet s pomočjo denarnih nakaznic s Črno goro, ker pošta v Črni gori na avstrijske tvrde naslovljene svet sploh oddala ni. Tega denarja se je nabralo počasi pol milijona kron. Ker je pokrila nekaj dolga Rusija in so odstavili glavnega krvca, ravnatelja črno-gorskih pošt, bivšega desetnika, Šipu, Jabučanina, se je sedaj vsa stvar zopet poravnala. Jabučaninov naslednik, sin knezovega adjutanta Popovića, je dognal, da ni prejšnji poštni ravnatelj tekom 11 let svojega uradovanja niti enkrat sestavil in oddal računa ter je delal, kakor se mu je zljubilo. In tako je dolžan ta bivši ravnatelj državi 1,400.000 K, katerih ne bo menda nikdar povrnih in katerih tudi še nihče nikdar terjal ni. Jabučanin je bogat mož, in je postal vkljubu svoji dvomljivi preteklosti okrajni glavar Zete z letno plačo ministra, kar vzbuja med Črnogorci nezadovoljstvo in sum, da je imel bivši ravnatelj črno-gorskih pošt več visokih sokrivcev.

Ruski generali na Angleškem.

V nekem pariškem listu razлага neki Francoz, ki je bival za časa burske vojne v Afriki, prisrčnost in prijateljstvo, katero vlada sedaj med Buri in Angleži. »Vri Afrikandi«, meni Francoz — »so potomci surovih kmetov iz Veldta ter nimajo fi-nega čuta kakega plemenitaša. Zdravi so in priprosti ter pravi kmetje. Bijejo se, so tepeni, in potem so zopet prijatelji. Tudi po zadnji burski vojni je bilo tako. Dekorativno in lirično to ni, a ni zbranilo Burom, boriti se junaško tekom treh let. Pravzaprav traja vojna med Angleži in Buri že 107 let; kajti začela se je leta 1795. in ni skoraj nikdar prenehala. Hollandci in Angleži prebivajo neločeno v istih vaseh, občujejo med seboj in se sovražijo. Kadar pride med njimi do vojne, kar se je zgodilo od l. 1795. že petkrat, pa se ločijo in se more, a potem so iznova prijatelji. Francoz pripoveduje tudi, da se je sezel v Pretoriji, katero so Angleži prisvojili, z nekim Burom, v njegovi družbi je bilo takrat več angleških častnikov, s katerimi je občeval Bur possem prijateljski. In ravno ta Bur je bil med najhrabrijimi borilci in zaščitniki svoje domovine in je padel pozneje na čelu svojih ljudi pri Elandsfonteinu. — Med Buri in Angleži vlada sedaj navidezno popolno sporazumlenje. »Daily Telegraph« javlja, da je odgovoril Botha na vprašanje iz obližja Krügerja. Dolžnost vseh državljanov, ki hočejo živeti v južni Afriki, je, da se ravnajo po zakonih angleške države

in so zvesti podaniki kralja Eduarda. Vsaka druga politika bi bila za Bure uničujoča. Razum Krügerja, Leyds, Reitza in še nekaterih drugih, kateri se ne strijujo s tem prijateljstvom in so nasproti miru, se vrnejo vsi burski poveljniki do konca tega leta nazaj v Afriko.

Majnovejše politične vesti.

Varani Poljaki. Poljaki v Šleziji so nezadovoljni, ker jim vlada noče dovoliti v Tešinu ustanovitve poljskega uditeljišča. Šlezijski Nemci so protestirali pri Körberju in ta nemške želje upošteva srčno rad. — Vatikan in francoski redovi. Papeški nuncij v Parizu je vzročil Vatikanu obširen spis o francoskih redovih. V spisu piše, da se francoski episkopat pasivno vede proti redom, kar je posledica tega, ker so se redovi, zlasti ženski, sistematično upirali cerkveni hierarhiji. Nuncij svari Vatikan pred vmesavanjem v francoske zadeve, ker se je batiti, da bi potem francoska vlada odpovedala konkordat. — Holandija namernaya bajè stopiti v trozvezo, ker se boji, da se »zmagoslavna« Anglija pooblasti njenih kolonij. Potovanje ministra prezidenta Kuypera po dvorih trozvezne svedoči baje o tem. — Attaché z norel. Dolgoletni vojni zastopnik Turčije v Berolinu, Hamdi bej, je v petek znored. Na sultanovo povelje je bil odpeljan v Carigrad. — Knez Eulenburg. Govori se, da odstopi radi bolehnosti nemški poslanik na Dunaju, knez Eulenburg. Naslednik mu bo baje knez Lichnowsky, nekdanji legacijski svetovalec na Dunaju, ali grof Monts. — Nemški prestolonaslednik pride 10. septembra k vojaškim vajam v Zahodnji Ogrski. — Menelik pride prihodnje leto na Francosko. — Proslava boja pri Mars-Latouru. Obletnice so se vdeležili tudi Alzasi, kojim je med drugimi navdušenimi, domoljubnimi govoril dejal škof iz Nancy: »Vzlic temu, da je vaša dežela še vedno usužnjena, priši ste na francoska tla, da vzpričate zvestobo starim domovini ter s svojo udeležbo vprate nas.» Doklej imamo še na vas čakati? Kdaj boste prišli nas rešit? — Rusko-poljsko razmerje. Cesar Viljem je pri sestanku v Revalu izjavil željo, da pošlje car k vojaškim vajam v Poznanju deputacijo častnikov. Car odpošlje torej 1. septembra 50 častnikov pod vodstvom generalguvernerja Čertkova, ki bodo prisostvovali pri slavnostih, ki bodo imele, kakor znano, značaj protipoljske demonstracije. — Eksprezident Krüger je baje, kakor lažejo angleški listi, porabil državni denar za podmito evropskih listov.

Dopisi.

Iz Idrije. Nepričakovano ugodno izvršila se je javna tombola, katero je priredilo sl. »Delavsko bralno društvo« v Idriji v korist revnim dijakom na tukajšnji realki. Udeležba bila je ogromna od strani domačinov, došlo pa je tudi mnogo častnih gostov iz Cerknega, Spodnje Idrije, Črnega vrha, Žirov in od drugod. Klerikalci odpeljali so se na Brezje ter s tem pokazali, koliko jim je mar korist ljudstva. Po končani procesiji za papeža, ki je moral menda biti tudi ravno to popoludne, pričela se je tombola, ki se je izvršila v lepem redu. Glavni dobitek v vrednosti 110 K.obil je deček Ivan Bedenk, ki nima ne očeta ne matere. Tudi drugi dobitki dobili so večinoma revnejši. Prav tako! Koliko je bilo zanimanje za to tombolo, kaže dejstvo, da je od 7000 tablic ostalo neprodanih le okrog 600, kar je z ozirom na naše razmere in nasprotovanje klerikalcev nad vse ugodno. Čistega dohodka bo nad 900 K. Ta velika svota prišla bo v korist revni mladini na naši mestni realki. Največjo hvalo je pač idrijsko prebivalstvo dolžno vrlemu »Delavskemu bralnemu društvu«, da je priredilo to tombolo, za katero je bilo treba mnogo trudapolnega, požrtvovalnega dela. Hvala pa gre še v prvi vrsti odsekui, ki je prevezel težavno nalogo izvršitve, sosebno načelniku, c. kr. pazniku g. J. Oblaku, blagajniku g. J. Ferjančiču in tajniku g. L. Pogačniku, kakor tudi vsem drugim članom odseka. Prvi trije gospodje žrtvovali so ves svoj prosti čas za obile priprave in njih zasluga je, da je tombola vspela tako ugodno. Najlepša hvala društvu in ome-

njenim gospodom pa bo hvala učeče se revne mladine, ki bo deležna podpore.

Kakor vsaki koristni priredbi od napredne strani, tako so tudi tej za občno korist namenjeni tomboli naši prijatelji farovških bisag — pardon delavcev, na sprotovali na vse možne načine. No, tombola je navzicle procesiji, navzicle romanju izpadla sijajno in pokazala, da narodnjaki še nekaj premorejo, klerikalcev pa ni drugega kakor prazno govoričenje. Procesija pa je jasno pokazala, da sko se jedna stvar le prevečkrat ponavlja, pride ob veljavo. Moških udeležencev našeli smo le 16 parov, mnogoštevilno tukajšnje uradništvo pa je zastopal le jeden sam uradnik z ljudkošolsko izobrazbo. Ta procesija je dokaz, da se je i pri nas obrnilo na bolje. A treba bo še mnogo dela, da se naše konservativno ljudstvo privede do razumevanja napredne svobodne misli.

Naši klerikalni petelinčki pa niso le donebesno domišljavi in nad vse surov, ampak navzlic svoji duševni revščini zelo častihlepnji, tako, da si hočejo čast s silo pridobiti. Že omenjenemu uradniku z ljudkošolsko izobrazbo, pravemu tipu pristnega klerikalca in velikemu Slomškarju se niso odkrili mladeniči, ki so v delu pri rudniku. Ta dva klerikalna močneža sta pa kar kratko denuncirala one mladeniče in bili so pri seji obsojeni v globo. Neki delavec dobil je kazni 1 K, ker ni pozdravil klerikalca, ki je gotovo duševno na nižji stopnji kakor sam. Takemu postopanju mora se najodločneje protestovati. Delavec je plačan za težko delo, a ne, da bi upogibal tilnik pred ošabnimi klerikalnimi korifejami. Spoštovanje tistem, kdor to zasluži.

Prosil bi Vas, g. urednik, da bi povedali, ali je v deželnih zbornicah piskal tudi naš poslanec Mihec? Mislim, da tudi, kajti veliko več preko piskanja ni zmožen. Govornik je prav mevžast in le ne vem, kako bi bil on utemeljeval svoje nujne predloge, in zato je gotovo pomagal piskati, da se je rešil neprijetne blamaže. Na zadnjem shodu socialnih demokratov pa je vezal otroke, da so mokrači imeli kaj lahko delo z njim. Kako neroden je bil, dokazuje to, da je primerjal kranjsko duhovščino s cigani, kateri se tudi napadajo, a se ne morejo braniti. Kje pa ste vendar bili, Mihec, dr. Častna beseda, sociolog Kršk itd., da niste branili svojih bratcev, ko je iste napadel poslanec Hribar tako neopravičeno (!)? Sicer pa jo je s primera cigani za našo podivljano duhovščino vrlo dobro pogodil. Govoril je tudi o 38 tisoč glasov, katere je dobil dr. Žlindra. No, sodrug Čobal zavrnil je to otroško in neumno bahanje primerno. Vsak otrok ve, da se na prste sešteje one volilce, ki so volili s prepričanjem političnega sleparja, večina je bila peljana od popov-agitatorjev na volišče. Skupil bi jo bil Mihec še bolj, da ni moral menda iti k popoldanskemu opravilu v cerkev.

V zadnjem času razburjal se je katehet Oswald nad Sokoli, sosebno je kuhal jezo nad naraščajem. Ti mali dečki morajo biti pri njem velikanske važnosti, kajti ko je pisal v Slovencu o njih, nadel je spisu naslov »Idrijske razmere«. Objednem pa si je vzel priliko, da se je sam sebe pohvalil, češ, poglejte, črni bratci po Kranjskem, ako delam v Idriji za klerikalizem, kolika preganjanja trpim itd. Upam, da ga je slišal škof ter imel svoje dopadajenje nad njim. Sokoli pa se neznatnega in smešnega Oswaldala niso ustrašili niti malo. Vse njegovo rohnenje v šoli, denunciranje po listih ni pomagalo nič. Vsa velika jeza, ves trud bil je brezvsešen. Je že hudo! O Sokolih pa sem prepričan, da bodo delovali še z večjim veseljem, kajti njih stvar mora biti dobra in koristna, ker jo preganjajo klerikalci. Popolnoma prav imajo, da se ne zmenijo za ostudno počenjanje narodnih klevetnikov — brezdemovinskih klerikalcev. Oswaldu pa priporočamo, da se bolje briga za svoje posevdo-device, da mu ne bodo delale sramote, kakor se je to zgodilo v Hotel-držici.

V »Dihurju« pa grozi neko revše s kanoni, s katerimi hočejo odslej streljati na liberalce. Streljali pa bodo ravno toliko, kakor so lani izpraznili svojo torbo da ravno se jih je večkrat v to pozivalo. Jaz mislim, da se niti gromenja teh topov ne bo čulo. No, pa liberalci se tega streljanja ne bodo ustrašili, pa makari če

kanone nabašejo s slomčetom. Za drugo slomčat itak ni! Vem, da bi ne dobil prostora, ko bi hotel vso klerikalno svojat natanko opisati. Kaj lepo bi se pa čitalo o krepostnem Picigasu, Regenu, Bobiku, Soukupu, Mauringu, Hribaru, Gnezdi, Oswaldu itd., kakor so se že imenovali in se imenujejo junaki po farovžih. Prav senzacijo pa bo vzbudilo priobčenje vizitke, katero je pisal neki pop. Za danes omenim, da jo je pisal vzoren dušni pastir, ki razume še o polnoči v sladki grijnjenosti piti hkratu iz pet čaš rujno vince. Res, naši popje odlikujejo se v marsičem, še celo plezati v temi skozi okno. A o tem in onem prihodnjicu!

Rimski klerikalizem in še to in ono.

XXII.

Na vsaki strani zgodovine najdemo dokazov, da se cerkev nikdar ne odvove dozdevnim svojim »pravicam«. Če nima moči, čaka, ako pa pride do moči, uveljavlja svoje »pravice« brezobzirno in jih brani s krutostjo.

Gorjó narodom in posamičnikom, ki ne parirajo brez pogojno, kadar ima cerkev moč. Bolje ko najdaljša razprava, svedočita naslednji dve izobčenji, kako zna cerkev vihteti bič nad nepokorneži. Leta 1329. je imelo kristjanstvo kar dva papeža, Ivana XXII. in Nikolaja V. Vsak se je smatral za jedino pravega papeža in drug druzega sta izobčevala iz cerkve in proglašila za krivoverca. Veliki teden 1. 1329. je papež Ivan XXII. proglašil papeža Nikolaja V. za krivoverca in antikrista in potem tega papeža in vse njegove pristaše tako-le preklepel:

»Vsi naj dobe svoj del, ako se ne poboljšajo, kakor brezbožniki, na sodni dan ne bodo vstali in kakor Daten in Abiren, katera dva je zemlja živa požrla. Jezo božjo in besnost svetih apostolov Petra in Pavla, katerih cerkev je hotel porušiti, naj čuti že v tem življenju; njegovo stanovanje bodi zapuščeno in nihče naj ne prebiva v njegovih kočah! Njegovi sinovi naj postanejo sirote, njegova žena naj postane vdova, on in sinovi naj do smrti nimajo miru. Beračiti naj morajo in iz njihovih hiš naj se jih prepodijo. Oderuhi naj prebrskajo njegovo imetje, prijatelji naj onemočijo njegova prizadevanja. Ves svet naj se vojskuje proti njemu in vsi elementi naj bodo proti njemu; zasluge vseh umrlih svetnikov naj ga zmedejo in naj mu že v tem življenju pokažejo osvetlo, ki ga čaka. Tiste, ki se mu zoperstavijo in ga preganjajo, pa naj božja milost čuva, moč svetih apostolov Petra in Pavla pa naj jih odveže vseh grehov.«

Še korenitejše je papež Klement VI. dne 13. aprila 1346. prekел kralja Ludovika Bavarske. Ko ga je proglašil za očitnega krivoverca in ga proglašil infamum, je nadaljeval v dotični bullu tako-le:

»Da spozna imenovani Ludovik, da je zapadel tem kaznim, božjemu maščevanju in našemu prokletju, prsimo milo božjo moč, da uniči njegovo divjanje, poniza in ugasi njegov ponos, ga z močjo svojih pravic porazi, ga izroči v roke njegovih sovražnikov in pregnalcev in njim ga pred noge vrže. Sojena naj mu bo jama, ki je ne vidi, in v katero naj pade. Proklet bodi njegov vhod in proklet njegov izhod! Bog ga naj udari z blaznostjo, s slepoto, z besnostenje. Nebo naj meče nanj svoje strele. Jeza božja in svetih apostolov Pavla in Petra, katerih cerkev je hotel razdejati, naj se vname proti njemu v tem in onem življenju. Ves svet naj se vojskuje proti njemu. Zemlja naj se odpre in naj ga živega požre! V jednem rodu naj bo njegovo ime pozabljen. Vsi elementi naj bodo proti njemu! Njegovo stanovanje naj bo opustošeno. Zasluge vseh svetnikov naj ga zmešajo in naj mu že v tem življenju pokažejo maščevanje, ki ga čaka. Njegovi sinovi naj bodo vrženi iz njihovih hiš in pred njegovimi očmi izročeni njihovim sovražnikom, ki naj jih uničijo.«

Tako grozivo so papeži večkrat prekeli različne vladarje, ki niso hoteli tako plesati, kakor so v Rimu živili.

Dandanes seveda papeži nimajo več poguma tako nastopiti, sicer pa bi znala vsaka država razglasenje tacega prekletja preprečiti. Le poglejmo, kako postopa ravno sedaj francoska vladar proti klerikalizmu, a papež Leon XIII. se ne upa ne besedice črhni.

Razmerje med državo in med cerkvijo je dandanes precej drugačno, kakor pa v prejšnjih časih. Cerkev seveda to razmerje ne ugaia in zato se tudi trudi na vse načine, da bi dobila moč, to razmerje pred drugačiti v smislu njenih, v prejšnjih člankih označenih naukov.

Razmerje med našo državo in med katoliško cerkvijo je danes celo nejasno

namreč v pravnem oziru. Dejanjski uživa katoliška cerkev v Avstriji skoraj privilegije, kakor da je državna vera, a če so ti privilegiji in te pravice pravno utemeljene, je tako dvomljivo. Obrnil sem se v tej zadevi do jaka odličnega in visokega pravnika in ta mi je pisal:

»Po mojem pravnem prepričanju ni katoliška cerkev v Avstriji državno-pravno pripoznana.

Katoliška cerkev je bila v Avstriji državno-pravno pripoznana s konkordatom iz l. 1855. Ko je potem vatikanški koncil l. 1870. proglašil papeževu nezmotljivost kot versko dogmo, je dobil takratni minister za uk in bogoslužje dr. pl. Stremayr naročilo, da poroča cesarju, kaj je ukenriti z ozirom na razglasenje te nove dogme. Minister Stremayr je bil dne 25. julija 1870. v posebni avdijenci pri cesarju. Stremayrova, v tej avdijenci cesarju predložena spomenica, ki je jaka znamenito delo, je merila na to, da naj Avstrija ne pripozna papeževe nezmotljivosti in univerzalne oblasti, marveč naj razveljavlja konkordat, torej tisti državni akt, s katerim je bila katoliška cerkev v Avstriji državno-pravno pripoznana.

Minister Stremayr je med drugim pisal: »Posebno važna je okolnost, da je razveljavljenje konkordata v sedanjem trenotku (po proklamaciji papeževa nezmotljivosti) velike važnosti in pomena v interesu katoliške cerkve same. Katoliška zavednost potrebuje izdatne podpore v tistih širih krogih, ki niso v zvezi s fakcionskim počenjanjem klerikalne stranke, a vendar goje prava verska čutila, kajti dogma o papeževi nezmotljivosti je hud udarec za to katoliško zavest. — »Dogma o papeževi nezmotljivosti in sklepni četrte sesije (vatikanškega koncila) »de primatu Romanii Pontificis« (o papeževi univerzalni oblasti), so spremenili ne samo stališče papeževu napram austrijski monarhiji, ampak so spremenili vso uredbo cerkve tako, da ta spremembra pravno utemeljuje razveljavljenje l. 1855 med avstrijsko državo in med papežem sklenjeni konkordat.«

Posledica Stremayrove spomenice je bila, da je cesar z lastnorodnim pismom z dne 30. julija 1870 ukazal avstrijskemu zastopniku na papeževem dvoru vitezu Palombi, naj papežu naznani razveljavljenje konkordata. Ta akt pač svedoči, da avstrijska država ni hotela pripoznati nove rimske cerkve, oziroma da je preklicala s konkordatom izrečeno pripoznanje prejšnje rimske cerkve in ni poznala dogme o papeževi nezmotljivosti niti je papeževu univerzalno oblast učila kot versko dogmo.

Razmerje med avstrijsko državo in med katoliško cerkvijo tudi še danes ni zakonito in državno-pravno urejeno. Sicer se je tajnim klerikalnim vplivom in spovednikom visokih krogov posrečilo izposlovati, da postopa država tako, kakor bi bilo razmerje med katoliško cerkvijo in med državo zakonito urejeno, ali to postopanje nima pravne podlage.«

Tako se nam poroča od jaka odlične strani.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 25. avgusta.

Osebne vesti. Gosp. ravnatelj Fran Raktelj, vodja II. mestne deške Šole, in gosp. Valentin Kummer, učitelj na I. mestni deški petrazrednici, sta na lastno prošnjo s 1. septembrom t. l. trajno umirovljena.

Biskup Strossmayer je poslal šentjakobsko-trnovski ženski podružnici sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naslednje zahvalno pismo: Slavno »Šentjakobsko-trnovskoj ženskoj podružnici sv. Cirila in Metoda« na njenoj miloj uspomeni o prošloj slavi doktorskega moga jubileja izjavljujem najtuplju moju hvalo. Bog dragi neka blagoslov slavnu podružnici i sve pridne njene članove i dade jim na sramotu tobože prosvjetnom XX. stoljeću što više preopredeljenih duševnih robova spasiti slovenski misli i dragoj Sloveniji majki. Sa poštovanjem: J. J. Strossmayer l. r. — U Slovenskoj Slatini dne 6. VIII. 1902.

Priprave za bodočo gledališko sezono. Ta teden se zberoči člani slovenske drame zoper v Ljubljani in 1. septembra se začnjo redne vsakdanske skušnje. Dramski repertoar je večinoma že preveden in uloge so izpisane ter razdeljene. Ljubimec g. K. Hašler, in nova najivka, gdč. J. Kreisova, katera imata dva učitelja jezik, prav dobro naprednjeta ter sta naštudirala že več ulog. Nova tenorista, g. Hajek in g. Turžanski,

študirata svoje uloge pri g. koncertnem vodji M. Hubadu in g. kapelniku Beničku. Ker so na opernem repertoarju bodoče sezone velike slovanske in klasične opere, se začnjo tudi zborove skudinje takoj po 1. septembru. Prve dni septembra izide tudi repertoar in seznam gledališkega osobja za sezono 1902/3; operno osobje šteje 8 solistov in solistinj ter 14 zborovih pevcev in pevk. Za dramo je angaževanih 15 igralk in igralcev za prve, velike uloge. Komparzerijo bodo tvorili gojenci dramatične šolo, ki imajo učitelja že od 1. avgusta, ter nekateri člani zpora. Dramatičnih gojencev je letos 32. Pri operah in operetah bo tudi poslej sodeloval vojaški orkester. Začetek sezone je določen na 27. september. Doslej so se pridobili za gostovanje g. komorni pevec Fr. Naval, gospa Brücklova in gospa Irma Polakova.

Pri zborovanju slovenskega pevskega društva za Spodnje Štajersko oživila se bode zoper zaveza vseh slovenskih pevskih društev, katere pravila je vladajoče davno potrdila. Volil se bo odbor, ki poskrbi za to, da bo zaveza tekmovala s hrvatsko. Pri zadnjem shodu zaveze hrvatskih pevskih društev v Zagrebu 17. avgusta, bilo je prisotnih iz vse Hrvatske petinpetdeset društev in s krasnimi darili odlikovanih pevcev, (ki so 10 let pri kakem društvu izvršajoči s srebrno, 20 let pa z zlato kolajno.) Kolajna je na jako krasnih trakovih, ki se nosijo na prsih na beli srajci pod ovratnicico. Odlikovancem je vse čestitalo. Želeti bi bilo, da tudi vse slovenske pokrajine vendar že enkrat ožive od vlade dovoljeno zavezo vseh slovenskih pevskih društev, ki naj prirede enako slavnost, kakršna je bila v Zagrebu ter se zvezjo z vsemi jugoslovanskimi!

Porotno sodišče v Novem mestu. Prihodnje zasedanje se začne dne 1. septembra. Pri tem zasedanju se bo vršila tudi porota obravnava proti posestniku Francu Frančiču iz Rateja, ki je, kakor znano, umoril svojo ženo. Ko je bil aretovan, je ušel iz novomeškega zapora in pobegnil v Ameriko, a je bil ujet in poslan nazaj v Novo mesto.

Nezgoda pri telefonu. V sredo zvečer je tudi v Kranju divjala močna nevihta. V Kreutzbergerjevi elektrarni službojoči monter J. Fürst je stal pri odprttem telefonu, ko udari strela v telefon in omami Fürsta.

Nezgoda. Jožef Potokar, 16 let star delavec, je danes dopoludne pri stavbi na Sv. Petru cesti št. 19, ko je nesel na glavi v posodi malto, spodrsnil in padel. Malta se mu je razlila po obrazu in mu prišla v oči. Vzelo mu je pogled. Peljali so ga v bolnico, kjer so mu izprali oči, potem pa so ga spravili v stanovanje v Hradeckega vasi št. 20.

Nervozna ženska mora biti delavčeva žena M. T. v Vodmatu. Pri nji stanjuči delavec F. C. je prišel ponorivinjen domov in je vrata zaloputnil. To pa je ženo tako razburilo, da je delavca najpoprej opsovala, potem pa mu je še zagnala kos lesa v glavo, da mu je prebil kožo.

V šentjakobske cerkvi je včeraj dopoludne neznan tat ukradel iz žepa natakarici Mariji Stavajne denarnico, v kateri je bilo 14 K.

Meso kradel je mesarjev sin A. A. in ga prodajal drugim mesarjem. Ko je zadnjič vzel doma pleče, gnjat in reberca, so mu prišli na sled.

Konji so se ustrašili danes dopoludne na Dolenjski železnici električnega voza in so dirjali do gostilne »pri Hrovatu«, kjer so zadeli v vogel hiše in se ustavili. Na voznu se je zlomilo oje. Druge nesreče ni bilo. Voznik je bil hlapec Matija Japelja.

Pretep. Danes ponoči so v Kranjušnih ulicah fantje napadli črevljarka Antona Jerino, njegovo ženo in delavca Franceta Albrechta, kateri so prišli iz gostilne. Nastal je pretep, pri katerem so bili Jerina, Albrecht in ključarski pomočnik J. Jaklič telesno poškodovani. Na upitje so prihiteli policijski stražniki, ki so osem razgrajačev in pretepačev zajeli in vzeli seboj.

Obleko pokradel je neznan tat vrtnarskemu pomočniku Valentinu Ceramaku z ležišča na šupi v Dalmatinovih ulicah št. 5.

Pri streljaju ponosrečil. Franc Kotnik, 19 let star, delavec iz Počebn, je v soboto popoludne v Nevljah strejal iz možnarjev. Pri nabasanju se je jeden možnar sprožil in strel mu je odtrgal palec in kazalec desne roke. Ponesrečenca so prepeljali v dež. bolnico.

Vojaški vlak. Včeraj opoludne pripeljal se je iz Maribora vojaški vlak. Vojaki so tukaj dobili kosilo, potem pa so se odpeljali na Notranjsko.

Brez kosila je moral biti včeraj g. I. V. Kuharica je štrajkala, češ, da morajo tudi kuharice imeti nedeljski počitek. Ko je prišla pijana domov, jo je gospod malo posvaril, a kuharica je nato gospodarja ozmerjala in mu razbila skedo in tri kozarce.

Komarjeva nedelja v Šiški je bila včeraj prav živahnja. Pri Kankertu so se stepili med seboj vojaki 27. pešpolka in topničarji, v gostilni »pri Štajercu« pa so se stepili hlapci, da je tekla kri.

Našla se je na frančiškanskem mostu v četrtek, dne 21. t. m., zlata damska ura. Kdor jo je zgubil, naj se zglesi pri g. Franc Vrtniku na Mestnem trgu št. 9 III. nadstropje zadaj.

Izgubljene reči. Zlate očale je izgubil pleskar A. P. na poti od Dolenske ceste, po Karolinski zemlji do šole na Barju. — Trgovski pomočnik F. P. je izgubil na poti od Bleiweisove ceste do Mestnega trga in nazaj v Šiško po »Večni poti« do Conžkove gostilne v Podrožniku srebrno anker remontoir uro s kratko srebrno verižico s priveskom. — Šolska učenka O. P. je izgubila od Ambroževega trga po Poljanski cesti do stolne cerkve srebrno žensko uro. V krovu je bil urezan monogram O. P. — Zasebnica M. G. je izgubila na poti od Rožnih ulic črez Šentjakobski trg do Križevniških ulic srebrno zapestnico s priveskom.

Koncert citrašev in pevcev bo noči v Komanovi restavraciji.

Najnovejše vesti. Preradovičeva obletnica. Društvo hrvatskih književnikov v Zagrebu priredi v spomin 30. obletnice smrti Petra Preradoviča prihodnjo nedeljo v dvorani »Matice Hrvatske« veliko slovesnost. — Shod geologov leta 1903 na Dunaju. Vsled določbe mednarodnega shoda geologov v Parizu l. 1900 bo se vršil IX. shod na Dunaju od 20. do 27. avgusta. Pripravljalni odbor vodi ravnatelj državnega geološkega zavoda, višji rudniški svetnik E. Tietze. — Menih je ponosrečil. Na gori See Kofl na Tirolskem je v petek ponesrečil kapucin Buchetmann; padel je v 150 m globoki prepad. Kutané sodi za turista. — Kap je zadejan na gledališkem odru v dvorni dunajski operi basista Greng. — Radi dekleta so se stepili v vasi Majlatfalva pri Temešvaru poljski delavci. 8 jih je bilo nevarno ranjenih. — Nedbal na Dunaju. Glasbeni skladatelj in dirigent Oskar Nedbal je v soboto vodil prvo skusnjo z velikim orkestrom, ki šteje preko 100 članov, in ki bo prvikrat pel na Dunaju Smetanov Ciklus: »Má vlast!« — Šipka. V boju pri Šipki pred 25 leti (24. avgusta) je padlo 5300 ruskih vojakov in 100 častnikov, blizoma četrtna cele armade, enako je bilo na turški strani. Po trdnevnem boju so zmagali Rusi. — Pročod Rima. V prvi polovici tega leta je prestopilo k evangeliški veri 988 mož, 916 žensk, 435 otrok iz katoliške vere, in 184 oseb od drugih ver, skup tedaj 2523 oseb. — Plzenjski pivovar je plačal l. 1901 eraru 3,622 000 K dakov.

Društva.

Trgovska bolniško in podporno društvo v Ljubljani imelo je včeraj v mestni dvorani svoj letosni občni zbor, kateremu je predsedoval ravnatelj g. Emerik Mayer. Poročilo ravnateljstva o poslovanju in stanju društva pro 1901 sestavilo se je letos prvič tudi v slovenskem jeziku in sicer vsed izrečne zahteve večine društvenikov. Kakor poznamo temu poročilu, imelo je društvo koncem lanskega leta 589 članov. Bolniški oddelek društva izplačal je lani 13.283 kron 22 h in sicer: Za ambulatorično oskrbovanje obolelih društvenikov 4854 K 98 h, za privatno oskrbovanje z bolniško podporo 3471 K 44 h, za oskrbovanje v bolnici 4430 kron 40 h in za pogrebe umrlih članov 526 kron 40 h. Podporni oddelek je 10 članom izplačal 4800 kron podpore. Skupno premoženje obeh oddelkov je znašalo koncem lanskega leta 226.899 K 16 h in se je v primeri s prejnjim letom pomnožilo za 1748 kron 70 h. Omeniti pa je, da se je premoženje oddelka v preteklem letu zmanjšalo za 1973 kron 41 h, ker se je moral vsled

množič obolenj društvenikov in vsled prijavljenih zahtev za povračilo troškov omenjeni znesek odpisati od rezervnega zaklada. Poročilo polaga društvenikom na srce, naj ne pretiravajo svojih zahtev do društva, nego naj jih vselej urejajo zmerno in pravično. Društvena bolnica nahaja se v zavetišču »Leoninum«; društveni zdravnik je g. dr. Edo Šlajmer. Od kranjske hranilnice prejelo je društvo za lansko leto 600 kron podpore, umrli član Josip Steirer pa je društvu volil 1000 kron. Občni zbor vzel je poročilo o društvenem poslovanju in računski sklep pro 1901 v znanje ter je izrekel ravnateljstvu zahvalo za uspešno delovanje. Za leto 1902 je občni zbor podelil potrebnim društvenikom več podpor, in sicer štirim po 50 kron, petim po 40 kron in dvema po 30 kron mesečno. Glede priziva nekega bivšega člana na razsodišče, katerega je ravnateljstvo izreklo, je občni zbor soglasno izrekel, da je ravnateljstvo pravilno postopalo. V revizijski odbor bili so za tekoče leto per acclamationem zopet izvoljeni gg. Alfred Ledenig, Karol Klemenčič in Urban Zupanec. Ker je bil s tem dnevnim red končan, zaključil je predsednik po enournem zborovanju občni zbor.

Prostovoljno gasilno društvo v Razdrtem priredi v nedeljo popoludne dne 31. avgusta 1902, gasilsko veselico na korist društvene blagajne, v prostorih gostilne gospoda Filipa Kaučiča s sledenim vsporedom. Ob 2. uri popoldne blagoslovilje brizgalne, ob 5. uri tombola z raznimi dobitki, po tomboli in prosta zabava, med odmorom pojo pevci gasilci.

Telefonska in brzjavna poročila.

Kostanjevica 25. avgusta. Občinski zastop kostanjeviški je pri včerajšnji seji izrekel ogorčenje nad postopanjem klerikalnih poslancev v deželnem zboru in je imenoval deželnega odbornika dr. Ivana Tavčarja častnim občanom.

Ormož 25. avgusta. Shod v Središču se je vršil ob ogromni udeležbi. Zborovalcev je bilo nad 1500. Ves trg je bil v trobojnicah. Predsednik političnega društva »Sloge«, dr. Omulec, je vodil zborovanje. Dr. Ploj je govoril izborni in stvarno. Ravno tako dr. Rosina o narodni avtonomiji. Poslane Spinčić je izvrstno primerjal istrijske razmere z našimi. Resolucije so bile soglasno sprejete. Navdušenje velikansko.

Praga 25. avgusta. »Národní Listy« prijavljajo situacijsko poročilo, v katerem pravijo, da se bo v dveh ali treh tednih vedelo, če morajo Čehi svoje orožje nabrusiti, ali če je smejo shraniti. Če pride do boja med državo in med češkim narodom, morajo Čehi biti pripravljeni na žrtve, a postopali bodo brezobjirno. Körber mora s tem toliko bolj računati, ker žele merodajni krog, da se nagodba na vsak način parlamentarno dožene.

Kraljevi gradič 25. avgusta. Katolškega shoda se je udeležilo kakih 5000 oseb. Predsedoval je grof Nostitz Škof Bryných je pripravoval, da mu je papež rekel, da češki narod prav posebno ljubi. Moravski klerikalec dr. Hruban je napadal češke liberalce. Pri današnjem zborovanju je Škof Bryných govoril o katolicizmu v 20. stoletju in je bilo sklenjeno, ustanoviti posebno klerikalni narodni svet poleg že obstoječega narodnega sveta, v katerem so zastopane vse češke narodne stranke, izvzemši klerikalce. Svobodomisne stranke so proti katoliškemu shodu priredile impozanten protesten shod, na katerem se je povdarjalo, da je klerikalizem največji sovražnik češkega naroda in kriv vseh nesreč, kar so jih Čehi učakali. Shodu je sledil obhod po mestu.

Lvov 25. avgusta. Na svojem pos

Poslano.

Gospod **Josip Hubad**, c. kr. gimnaziski ravnatelj v Kranju, je **grdo legal**, ko je trdil, da ima podpisani nezakonsko dete na Notranjskem.

V Ljubljani, dne 25. avgusta 1902.

Josip Žihl,
c. kr. profesor.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon. (2029)

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 25. avgusta 1902.	10175
Skupni državni dolg v notah	10165
Skupni državni dolg v srebru	12155
Avtirska zlata renta	1215
Avtirska kronska renta 4%	10015
Ogrska zlata renta 4%	12120
Ogrska kronska renta 4%	98
Avtirske bančne delnice	1585
Kreditne delnice	68235
London vista	23970
Nemški državni bankovci za 100 mark	11697
20 mark	2340
20 frankov	1908
Italijanski bankovci	9435
C. kr. cekini	1126

Žitne cene v Budimpešti

dne 25. avgusta 1902.

Termin.

Pšenica za oktober	za 50 kg K 660
Rž " " oktober	" 50 " 694
Koraza " avgust	" 50 " 583
" maj	" 50 " 516
Oves " oktober	" 50 " 520

Efektiv.

10 vinjarjev ceneje.

Umrl so v Ljubljani:

Dne 22. avgusta: Ivana Strošnik, gostilničarka, 38 let, Konjušne ulice št. 13, pljučnica.

V deželni bolnici:

Dne 20. avgusta: Ana Semraje, gostinja, 68 let, ostarlost. — Josip Kikel, gostač, 29 let, naduha. — Anton Klemen, posestnik, 50 let, tvor na možganih.

Dne 22. avgusta: Helena Pečnik, gostinja, 70 let, ostarlost.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 806,2 m. Srednji kračni tlak 786,0 mm.

Avgust	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Pedavina v Pa
23.	9. zvečer	739,7	14,6	sr. jvzhod	del. oblač.	100
24.	7. zjutraj	739,1	9,6	sl. jjvhz.	meglja	100
"	2. popol.	736,9	22,3	sr. jvzhod	jasno	100 mm.
"	9. zvečer	736,8	15,6	sl. svzvod	jasno	100 mm.
"	7. zjutraj	736,8	10,4	brezvetr.	meglja	100 mm.
"	2. popol.	734,7	24,8	sr. jug	jasno	100 mm.

Srednja temperatura sobote in nedelje 15,7° in 15,8°, normale: 18,1° in 17,9°.

Dr. Ivan Javčar
odvetnik v Ljubljani
** vsprejme **

koncipijenta.

Želim kupiti ali vzeti v najem
gostilno
z nekaj zemljiščem v dobrem kraju
na deželi. (2028-1)

Ponudbe sprejema **Cašper Der-
novšek**, Loke, Zagorje ob Savi.

Št. 156/pr.

Razpis.

Pri upraviteljstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani je izpraznjena

služba kontrolorja

z letno plačo 2.600 K, s pravico do dveh v pokojnino vštevnih petletnic po 200 K ter s prostim stanovanjem.

Prosilci za to službo vlože naj svoje pravilno opremljene prošnje

do dne 10. septembra 1902

pri podpisanim deželnem odboru.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani

dne 10. avgusta 1902.

FRAN CHRISTOPH-OV
svetli lak za tlá
je brez duha, se hitro suši in dolgo traja.
Christoph-ovo zrcalno svetlo voščilo
za trde parkete, najboljši vpuščevalni izdelek, se ne prilepila po vporabi, ne
diši neprijetno; doseže se z njim lepa zrcalnosvetla tlá. (619-10)
V Ljubljani: Anton Staeul; — v Kranju: Fr. Dolenz; — v Škofji Loki:
Fr. Dolenz; — v Postojini: C. Pikel.

Ravnokar je izšla knjižica

„Cerkvene pristojbine“

za Štajersko, Koroško in Kranjsko.

II. natis. Cena 12 kr. (24 h.)

Založil in prodaja Rok Drosenik v Ljubljani, Florianske ulice št. 23. Dobiva se tudi v L. Schwentner-Jevi knjigarni v Ljubljani. (1855-10)

V. pl. HAARDTOV

ZEMLJEPIISNI ATLAS

za

Ijudske šole s slovenskim učnim jezikom

priredil

prof. Fr. Orožen.

Izdanje II. s 14. zemljevidi in listom,
razlagajočim I. zemljevid.

Odobreno vsled vis. ministarskega odloka z dnem
16. aprila 1902, št. 9019. (2004-1)

Cena broširani izdaji K 1-10, posamezni zemljevidi K —16.

Dobiva se v

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergovi
knjigarni v Ljubljani.

Naznanilo.

P. n.

Čast mi je s tem naznaniti Vam, da so tudi letos pri nas vinogradi krasni, t. j. tako rodovitni, in grozdje je zdravo. Jaz posedujem 10 oralov vinogradov in se nadejam, da pridebam nekaj sto hektolitrov vina. — Zato Vam ponujam grozdje za prešanje ali pa že prešani mošt ter garantiram za čistost in pristnost.

V slučaju potrebe se izvolite obrniti na mene. (2001-2)

Belježim z odličnim spoštovanjem

Franjo Kleščić
posestnik vinogradov

Jaska na Hrvatskem.

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli,
lekar
dvorni založnik Nj. svet. papeža Leona XIII.
v Ljubljani.

Potrujem prejem steklenic Vaše tinkture za želodec, katero morem najtopleje vsakomur priporočati, kajti rabim jo že od leta 1878. In zmiraj mi je kot izborna učinkujoče zdravilo služila pri želodčnih boleznih.

Krmn, 13. maja 1897.
Miroslav Leitner
c. kr. davčni blagajnik

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravljen, kar z lahko vestjo potrujem in to tinkturom le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strasoldo (Primorsko), 6. marca 1898.
1507-5 a Karol grof Strasoldo.

— Izurjen — (1905-3)

notarski solicitator

dobi takoj dobro mesto.

Ponudbe sprejema **Josip Christof**
v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 36.

Se dobro ohranjen

klavir

tvrdke Max Schott, Dunaj, **prodaja** po
primerno nizki ceni (2013-2)

Stanislav Legat,
učitelj pri sv. Gregorju, p. Ortenek, Kranjsko.

vničujte m u h e

najnevarnejše prenašalke bolezenskih in
kužnih tvarin. (415-157)

Najboljše sredstvo je amerikanski

Tanglefoot

ki se dobi v vsaki boljši prodajalnici po 5 kr. pola.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljavien od dne 1. junija 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga řez

Tribž. Ob 12. uri 24 m po noči osobni vlak v Tribž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reiffing v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten —

Ob 7. uri 5 m zjutraj osobni vlak v Tribž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reiffing v Linc, Budejvice, Pizen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 5 m dopoldne osobni vlak v Tribž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi v I. in II. razreda). — **Proga v Novomesto in Kočevje**. Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto-Strža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. Proga v Tribž. Ob 3. uri 25 m zjutraj osobni vlak z Dunaja čez Amstetten na Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni vozovi v I. in II. razreda). — **Proga v Novomesto in Kočevje**. Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto-Strža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 08 m zvečer v Novomesto, Kočevje, ob 1. ur 5 m popoldne osobni vlak z Dunaja, iz Ljubljane, Seizthala, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer osobni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Praga, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijnih varov, Pizna, Budejvice, Linc, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta. — **Proga v Novemgu mesta in Kočevje**. Osobni vlaki: Ob 8. uri 38 m popoldne iz Strža, Toplice, Novemgu mesta, in Kočevje, ob 8. uri 38 m zvečer osobni vlak z Dunaja, ob 8. uri 38 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 8. uri 5 m popoldne, ob 8. uri 50 m in ob 10 ur 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 48 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — Srednjeevropski čas je krajnevemu času v Ljubljani za 2 minute spred. (1517)